

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ombildning av Utbildningscentret för undervisningssektorn till aktiebolag

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 februari 2009 en proposition med förslag till lag om ombildning av Utbildningscentret för undervisningssektorn till aktiebolag (RP 8/2009 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Matti Hietanen och utvecklingschef Jouni Kangasniemi, undervisningsministeriet

- personaldirektör Petri Heikkilä, Utbildningsstyrelsen
- direktör Reijo Jouttimäki, Utbildningscentret för undervisningssektorn
- jurist Pirkka-Petri Lebedeff, Finlands Kommunförbund
- chef för utbildningsärenden Matti Lahtinen, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- förhandlingschef Seppo Väänänen, Löntagarorganisationen Pardia rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om ombildning av Utbildningscentret för undervisningssektorn till aktiebolag. Genom den bemyndigas statsrådet att till det aktiebolag som bildas överlåta den egendom och verksamhet som kontrolleras av utbildningscentret. Bolagets verksamhetsområde avses omfatta utbildnings-, konsult- och utvecklingstjänster och tillhörande annan affärs-

verksamhet. De anställda vid centret övergår till anställning i aktiebolaget. Samtidigt upphävs lagen om Utbildningscentret för undervisningssektorn.

Propositionen hänför sig till den första tilläggsbudgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller Utbildningscentret för undervisningssektorn, klimatet och förhållandena inom den berörda sektorn och hur fortbildning ska ordnas för lärare och andra anställda inom utbildningsväsendet. En bolagisering av verksamheten och en ägarstruktur som breddas i riktning mot en tjänsteleverantör inom samma bransch är det bästa sättet att trygga dels tillgång och kvalitet när det gäller fortbildning för lärare och andra anställda inom utbildningsväsendet, dels en konkurrenskraftig prisnivå. Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte och tillstyrker därför lagförslaget med följande anmärkningar.

Enligt regeringsprogrammet ska det föreskrivas en skyldighet för utbildningsarrangörerna att se till att personalen regelbundet erbjuds kompletterande utbildning som ökar yrkeskompetensen. Tillsammans med de åtgärder som nämns i utvecklingsplanen för utbildning och forskning innebär detta att behovet av personalutbildning inom utbildningsväsendet kommer att öka. Andra faktorer som talar för en utvidgad kundkrets är att fortbildningen ska börja ges på ort och ställe och inte på kurscentret och att undervisningspersonalen ska ha bred kompetens. Också möjligheterna till utbildningsexport talar för detta. Även strukturella reformer kan motiveras med samma argument. Det behövs beredskap för flexibel och dynamisk verksamhet, och då erbjuder bolagsform bättre möjligheter än en myndighetsorganisation. Bolagiseringen syftar till ett klarare marknadsläge inom branschen, och dessutom vill man främja konkurrensneutralitet.

Utskottet pekar på rådande praxis, dvs. att aktiebolag och pedagogiska lärarföreningar redan nu kan delta i anbudsförfaranden som gäller statligt finansierad fortbildning av anställda inom utbildningsväsendet. I Utbildningsstyrelsens ansökningsanvisningar av den 30 oktober 2008 står det att bland annat högskolor, specialläroanstalter, övningsskolor och andra etablerade fortbildare inom utbildningssektorn eller organisatio-

ner som företräder expertisen på området svarar för genomförandet av den statligt finansierade utbildningen av anställda inom utbildningsväsendet. När fortbildningen ordnas i form av omfattande och mer långvariga projekt krävs det att utbildningsanordnaren är en etablerade branschaktör, står det i anvisningarna. Detta i syfte att säkerställa att anordnarna har tillräckliga resurser för att genomföra utvecklingsprojekt och rutiner för kvalitetsuppföljning eller annan erkänd expertis och kompetens. Utbildningsanordnare kan inte beviljas bidrag för deras egen personalutbildning.

Utbildningscentret för undervisningssektorn har i stor utsträckning arbetat efter företagsekonomiska principer, men det har också haft en utbildningspolitisk uppgift. Dess samhällspolitiska uppdrag har också tagit sig uttryck i försök till riksomfattande verksamhet och främjande av lika möjligheter till utbildning. Dessa mål bör inte frångås, utan i stället bör man se till att de uppnås genom ägarstyrning och genom lösningar som anknyter till systemet för att finansiera utbildningen. Det bolag som bildas för att fortsätta utbildningscentrets verksamhet ska i princip bland de strategiska riktlinjerna och konkurrensfaktorerna för sin verksamhet ha kvalitet och tillgång till den utbildning som erbjuds och konkurrenskraftiga priser. Som en del av förberedelserna inför bolagiseringen har utbildningscentret effektiviserat verksamheten så att centret kan bedriva lönsam verksamhet som aktiebolag på marknaden. Utskottet betonar att centrets viktigaste uppgift fortsatt är att arrangera utbildningspolitiskt betydande utbildning och att genom utbildning försöka se till att undervisningspersonalens kunskaper hålls uppdaterade.

De anställda. Bolagiseringen inverkar inte i sig på antalet anställda på Utbildningscentret för undervisningssektorn eller det bolag som tar över verksamheten. När det gäller centrets personal kommer anställningarna enligt regeringen att tryggas i samband med överföringen av verksamheten genom att personalen anställs av bola-

get. Eftersom den redan beslutade statliga finansieringen upphör och staten inte heller i övrigt i fortsättningen svarar för bolagets eventuella förluster måste bolagets verksamhet och personalstyrka ligga på hållbar grund.

En viktig fråga för de anställda är hur tilläggs-pensionsskyddet ska ordnas för dem som länge varit anställda på centret eller någon annanstans där de omfattas av lagen om statens pensioner. Principen för bolagiseringen är att de anställda som övergår i aktiebolagets tjänst har kvar sina pensionsförmåner och att det nya pensionsskyddet motsvarar det nuvarande. Detta ordnas genom en separat grupp pensionsförsäkring. Enligt propositionen är det meningen att tilläggs-pensionsskyddet för de anställda som övergår till bolaget ska ordnas genom en tilläggs-pensionsförsäkring som tecknas hos ett privat försäkringsföretag. Utskottet ser det som nödvändigt att staten deltar i kostnaderna för tilläggs-pensionsskyddet och att villkoren i den överförda

personalens pensionsförsäkring motsvarar de gällande pensionsförmånerna. Därför föreslår utskottet ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande*).

Förslag till beslut

Således föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar och att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att staten bidrar till tilläggs-pensionsskyddet för dem vars anställning överförs och att villkoren i den överförda personalens pensionsförsäkring motsvarar de gällande pensionsförmånerna.

Helsingfors den 6 mars 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Tuomo Hänninen /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Timo Heinonen /saml
Sampsa Kataja /saml
Sanna Lauslahti /saml
Jukka Mäkelä /saml

Mikaela Nylander /sv
Lauri Oinonen /cent
Tuomo Puumala /cent
Leena Rauhala /kd
Tommy Tabermann /sd
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.